

За підтримки:

Німецько-український проект співпраці в галузі органічного виробництва

Інформаційна підтримка журнал "ORGANIC UA"

**ЗБІРНИК ТЕЗ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ОРГАНІЧНЕ
АГРОВИРОБНИЦТВО:
ОСВІТА І НАУКА»**

ФЕДЕРАЦІЯ ОРГАНІЧНОГО
РУХУ УКРАЇНИ

**BOOK OF ABSTRACTS
OF ALL-UKRAINIAN
SCIENTIFIC AND
PRACTICAL
CONFERENCE**

**«ORGANIC AGRO
PRODUCTION:
EDUCATION
AND SCIENCE»**

м. Київ
1 листопада 2018 року

Kyiv
November 1, 2018

УДК 631.147(082)

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
ДУ «НМЦ «Агроосвіта» (протокол від 01.10.2018 №6)

Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної
конференції «Органічне агровиробництво: освіта і наука». 1
листопада 2018 року, ДУ «НМЦ «Агроосвіта», Київ. – Київ :
«Агроосвіта», 2018. – 237 с.

За точність і зміст матеріалів, достовірність і розкриття проблеми
відповідальність несуть автори публікацій

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Ищенко Т.Д., канд. пед. наук, професор

Милованов Є.В., канд. екон. наук

Хоменко М.П., канд. пед. наук

Малинка Л.В., канд. с.-г. наук

Дудус Т.В., канд. пед. наук

Коняшин А.В., магістр державного управління

Адреса оргкомітету: ДУ «Науково-методичний центр «Агроосвіта»,
03131, м. Київ, вул. Смілянська, 11 т/ф: (044) 242-35-68

e-mail: nmc.agroosvita@ukr.net

НАПРЯМИ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

- впровадження органічних технологій у виробництво задля збереження навколишнього природного середовища;
- роль органічного виробництва у формуванні продовольчої безпеки;
- органічні технології виробництва рослинництва і тваринництва;
- розвиток територіальних громад завдяки невеликим фермерським та сімейним господарствам;
- формування системи органічного виробництва для виробників сільськогосподарської продукції з використанням наукового і виробничого досвіду;
- поширення досвіду та інформації щодо ролі органічних технологій в аграрному виробництві;
- роль освіти у підготовці фахівців з органічного виробництва

За підтримки

Німецько-український проект співпраці в галузі органічного виробництва

Компанія «БТУ-Центр»

Міжнародна група лабораторій Eurofins

Торгова марка Пан Еко

Інформаційна підтримка – журнал «ORGANIC.UA»

ЗМІСТ

<i>МАРЕНИЧ М.М.</i> Ефективність використання гумінових стимуляторів у вирощуванні пшениці озимої	5
<i>ХІЦЬКА О.А.</i> Переваги виробництва органічних харчових продуктів	7
<i>КУЧЕР В.А., ШЕВЧЕНКО Л.В., МИХАЛЬСЬКА В.М.</i> Ефективність застосування лікопінової біомаси гриба <i>Blakeslea trispora</i> у перепелівництві	9
<i>БАЙСР О.В., ШЕВЧЕНКО Л.В., МИХАЛЬСЬКА В.М.</i> Уміст ветеринарних препаратів у стоках свинарських підприємств	12
<i>ЛЕВЧЕНКО В.Б., ШУЛЬГА І.В., ЗАЛЕВСЬКИЙ Р.А., ТКАЧЕНКО М.В.</i> Видобуток бурштину та ведення органічного сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва на території Олевського району Житомирської області	15
<i>ІВАНЦОВ П.Д., ГОНІЧНИЙ Б.</i> Концептуальні аспекти органічного землеробства Полісся Житомирщини на прикладі ПП «Галекс-Агро»	19
<i>ЗЛОСДОВА А.В., ГЕРАСЬКО Т.В.</i> Вплив режимів утримання ґрунту в органічному саду на вміст фотосинтетичних пігментів у листках черешні	24
<i>МАЗУР Т.Г., ЗАГОРУЙ Л.П.</i> Вплив органічного агровиробництва на формування продовольчої безпеки	27
<i>КОЛІСНИК О.М.</i> Стійкість самозапилених ліній кукурудзи до <i>Ustilago zeae Sphacelotheca reiliana</i>	30
<i>ГОНТАРЬ А.М., СЕВЕРИН Р.В.</i> Вивчення поширення лептоспірозу тварин як складова збереження навколишнього природного середовища	34
<i>КОСТЮЧЕНКО К.Г., ЗАЖАРСЬКА Н.М.</i> Визначення кількості соматичних клітин у овечому молоці різними методами	37
<i>ГНАТІВ П.С., ПАРХУЦЬ Б.І.</i> Роль навчальної дисципліни «Система удобрення в органічному рослинництві» у підготовці фахівців з агрономії	39
<i>САМОЙЛЕНКО Ю.В., ЗАЖАРСЬКА Н.М.</i> Ветеринарно-санітарна експертиза кров'яної ковбаси за використання настою гранату	42
<i>НАКОНЕЧНИЙ Р.А., КОПИТКО А.Д.</i> Проблеми філософії органічного землеробства і збалансованого природокористування в науковому та освітньому процесі в ЛНАУ	45

Отже, в умовах беззмінного посіву спостерігалось значне ураження сприйнятливих ліній летючою сажкою, до того ж вищим ураженням характеризувалися качани, що значно вплинуло на урожай цих ліній. Тому оцінювання ліній і гібридів на стійкість до летючої сажки в умовах підсиленого провокаційного фону є дуже важливим етапом в селекції гібридів стійких до хвороб. Для підвищення ефективності оцінювання стійкості ліній і гібридів до цієї хвороби в умовах Правобережного Лісостепу України, де дана хвороба не набула значного поширення, необхідно використовувати штучний провокаційний фон.

Література

1. Рябчун В. К., Гур'єва І. А. Генетичні ресурси кукурудзи на Україні : монографія. Харків : ІР ім. В. Я. Юр'єва, 2007. 391 с.
2. Антонюк С. П., Вишневський М. В., Гаркава О. М. Добір вихідного матеріалу кукурудзи на жаростійкість // Сучасні технології селекційного процесу сільськогосподарських культур : тези наук. Міжнарод. симпозіум. Харків, 2004. С. 69.
3. Зозуля А. Л. Анатомо-морфологические способы оценок селекционного материала кукурузы // Селекция и семеноводство кукурузы. Киев : Урожай, 1983. Вып. 55. С. 27–30.

УДК 619:616.986.7:636

***ГОНТАРЬ А.М.**, канд. вет. наук, доцент;*

***СЕВЕРИН Р.В.**, канд. вет. наук, доцент*

Харківська державна зооветеринарна академія

ВИВЧЕННЯ ПОШИРЕННЯ ЛЕПТОСПІРОЗУ ТВАРИН ЯК СКЛАДОВА ЗБЕРЕЖЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Актуальність проблеми. Лептоспіроз с.-г. тварин має значне, але нерівномірне поширення у світі. Полігамна етіологічна структура інфекції та адаптаційні властивості лептоспір ускладнюють діагностику і проведення протиепізоотичних заходів [1]. Чисельними дослідженнями встановлено, що в різних природно-географічних зонах у с.-г. тварин спостерігається різна етіологічна структура, має свої особливості епізоотичний процес лептоспірозу, тому без знання конкретних місцевих умов неможливо ефективно протидіяти інфекції [2].

Залежно від кількості випадків захворювання тварин на лептоспіроз, усі області країни було поділено на 4 зони. До зони дуже високої

напруженості епізоотичної ситуації належать області у степовій та лісостеповій зонах України: Дніпропетровська, Запорізька, Миколаївська. До зони низької напруженості епізоотичної ситуації належать Луганська та центральні області. Донецька, Харківська та деякі інші території з високою та середньою напруженістю залежно від конкретного виду тварин, інфікованих лептоспірами.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, лептоспіроз віднесено до 5 хвороб, які спричиняють найбільшу небезпеку людству [1]. Останнім часом погіршився епізоотичний стан з лептоспірозу в Україні, реєструють випадки захворювання тварин, викликані патогенними штамми лептоспір, які раніше в країні не виявляли. Загалом епізоотологія лептоспірозу дещо змінюється через інтенсивний вплив людини на вогнища інфекції [3]. У Черкаській області щороку реєструють від одного до п'яти випадків захворювання людей на лептоспіроз, у 2015 році з п'яти виявлених – один виявився летальним через пізні звернення за медичною допомогою [2].

Результати дослідження. З метою аналізу епізоотичної ситуації стосовно поширення лептоспірозу серед тварин у Талалаївському районі Черкаської області проводили аналіз поширеності та досліджували етіологічну структуру цього захворювання.

Використовували матеріали ветеринарної звітності Талалаївської ДРЛВМ (вторинна обробка даних). Під час виконання роботи застосовано серологічні лабораторні методи, зокрема РМА; статистичний аналіз систематизованих отриманих результатів, епізоотологічний методи дослідження.

Черкаська область належить до зони дуже високого ризику зараження на лептоспіроз ВРХ разом із Сумською та Харківською областями. В указаному районі Черкаської області осередки лептоспірозу встановлюють переважно лише за серопозитивністю до лептоспір сироваток крові с.-г. тварин, випадки клінічних проявів інфекції, зокрема абортів у корів та нетелей, поодинокі. У межах району етіологічна структура лептоспірозу ВРХ відзначалася традиційними збудниками, такими як *L. kabura*, *L. polonica*, *L. Pomona* та *L. Tarassovi*. Останні 2-3 роки зростала роль *L. Icterohaemorrhagiae* та *L. bratislava* через зменшення частки *L. Tarassovi*. Встановлено, що з року в рік провідне місце в інфікуванні ВРХ займають серогрупи *Hebdomadis* (18,0 %), *Sejroe* (22,4 %). Відмічається тенденція до збільшення питомої ваги серед серологічних груп до антигену *L. Grippotyphosa* – 23 %.

Етіологічна структура лептоспірозу серед свиней у господарствах району представлена майже всіма лептоспірозними антигенами і питома вага кожної встановлена на таких показниках: *L. Icterohaemorrhagiae* – 43,5 %, *L. Tarassovi* – 12,9 %, *L. Grippotyphosa* – 9,4 %, *L. Pomona* – 28,3 %, *L. Canicola* – 0,35 %, *L. Australis* – 2,1 %. Домінуючими лептоспірами серед

коней впродовж останніх років виявлялися *L. Icterohaemorrhagiae* – 10 %, *L. Grippotyphosa* – 4,06 %, *L. Canicola* – 5,0 %, *L. Australis* – 13,2 %. Необхідно вказати, що з плином часу етіологічна структура лептоспірозу серед усіх видів тварин в районі дещо змінюється. Відсоток серопозитивності до щурячої лептоспіри (*L. Icterohaemorrhagiae*), особливо серед поголів'я приватних дрібнотоварних господарств, дещо зростає. Зростання серопозитивності до *L. bratislava* у ВРХ ми пов'язуємо з пріоритетами діагностичних підходів. Враховуючи, що епізоотична ситуація щодо лептоспірозу у Талалаївському районі зокрема та у Черкаській області загалом за останні роки є досить напруженою, ми вважаємо, що головні профілактичні зусилля необхідно спрямовувати на адекватне проведення моніторингу з подальшим вилученням з гуртів усіх лептоспіроносців або хворих тварин, а також на широкомасштабну боротьбу із щурами та мишоподібними гризунами у комплексі господарських і спеціальних заходів. Вакцини необхідно застосовувати лише у господарствах зі значним поширенням інфекції, але вони повинні мати певний, визначений етіологічною структурою у певний час, набір антигенів. Вивчення етіологічної структури лептоспірозу навіть у межах одного району потребує постійних та періодичних моніторингових досліджень серед усіх основних видів с.-г. тварин.

У зв'язку з вищевикладеним вивчення етіологічної структури, удосконалення існуючих методів діагностики з урахуванням територіальних епізоотологічних особливостей захворювання, створення більш досконалих систем оздоровлення та профілактики лептоспірозу є актуальними питаннями наукової і практичної ветеринарної медицини.

Висновки

1. Епізоотична ситуація щодо лептоспірозу у Талалаївському районі зокрема та у Черкаській області загалом за останні роки є досить напруженою.

2. Вивчення етіологічної структури лептоспірозу у межах району потребує постійних та періодичних моніторингових досліджень серед усіх основних видів с.-г. тварин.

Література

1. Бакулов И. А. Лептоспироз // Ветеринария сельскохозяйственных животных. 2005. № 11. С. 10–12.

2. Барышников П. И., Резниченко З. М., Апалькин В. А. Эпизоотический процесс при лептоспирозе сельскохозяйственных животных // Ветеринария. 2008. № 5. С. 7–9.

3. Іванченко І. М., Гонтарь А. М. Вивчення етіологічної структури лептоспірозу тварин лісостепової зони України // Ветеринарна медицина : Міжвідом. тематич. наук. зб. Харків, 2010. Вип. 94. С. 175–179.